

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: informační studia a knihovnictví
Studijní obor: informační studia a knihovnictví

Iveta Mládková

Celostátní deníky v České republice

Bakalářská práce

Praha 2007-05-21

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Marcela Buřilová

Oponent bakalářské práce:

Datum obhajoby:

Hodnocení:

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Praze, 21. května 2007

.....
podpis studenta

MLÁDKOVÁ, Iveta. *Celostátní deníky v České republice [National daily newspapers in the Czech Republic]*. Praha, 2007-05-21. 51 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví. Vedoucí bakalářské práce Marcela Buřilová.

Abstrakt

Cílem práce je charakterizovat současný stav ve vydávání celostátních deníků v České republice a porovnání tištěné a elektronické verze těchto novin. V první kapitole se nachází rozdělení seriálů podle periodicity, k jednotlivým pojmům jsou uvedeny definice. Druhá kapitola se stručně věnuje historii českého novinářství se zaměřením na deníky. Třetí kapitola obsahuje přehled současných celostátních deníků a jejich charakteristiku. Poslední kapitola přináší informace o elektronických verzích tištěných deníků a o zpravodajských serverech.

Klíčová slova

periodika, české noviny, celostátní deníky, elektronické noviny, zpravodajské servery, historie novinářství

Obsah

Předmluva	7
1. Periodické dokumenty – definice pojmů	9
1.1. Periodikum	10
1.1.1. Časopis	11
1.1.2. Ročenka	11
1.1.3. Noviny	12
1.2. Nepravá periodika	13
1.3. Edice	13
2. Historie českých novin	14
2.1. Obecně	14
2.2. Pojem	14
2.3. Historie	14
2.3.1. Počátky českého novinářství do r. 1848	15
2.3.2. Léta 1848-1859	15
2.3.3. Léta 1860-1890 – doba Julia Grégra	16
2.3.4. 90. léta 19. století k začátku první světové války	16
2.3.5. Léta 1914-1938	16
2.3.6. Období druhé republiky až do konce války	17
2.3.7. Od května 1945 do poloviny 60. let	17
2.3.8. Od poloviny 60. let do sametové revoluce	17
2.3.9. Léta devadesátá	18
3. Přehled českých celostátních novin a jejich charakteristika	19
3.1 AHA!	20
3.2 Blesk	21
3.3 Haló noviny	22
3.4 Hospodářské noviny	22
3.5 Lidové noviny	24
3.6 Mladá fronta DNES	26
3.7 Právo	28
3.8 Sport	29
3.9 Šíp	30
Celkové shrnutí	31
4. Elektronické noviny a jejich porovnání s tištěnými novinami	38
4.1. Přehled a charakteristika elektronických verzí deníků	39
4.1.1. Aha! www.ahaonline.cz	39
4.1.2. Blesk www.blesk.cz	39
4.1.3. Haló noviny www.halonoviny.cz	39
4.1.4. Hospodářské noviny www.hn.ihned.cz	40
4.1.5. Lidové noviny http://lidovky.zpravy.cz/l_noviny.asp	40
4.1.6. Mladá fronta Dnes www.zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp	40
4.1.7. Právo pravo.novinky.cz	40
4.1.8. Sport www.deniksport.cz	40
4.1.9. Šíp www.deniksip.cz	40
Společná charakteristika	41
4.2. Přehled zpravodajských serverů	41
4.2.1. Hospodářské noviny www.ihned.cz	41
4.2.2. Lidové noviny www.lidovky.cz	41
4.2.3. Mladá fronta Dnes www.idnes.cz	42
4.2.4. Právo www.novinky.cz	42

4.2.5. Sport www.deniksport.cz	42
Společná charakteristika	42
Návštěvnost.....	42
4.3. Porovnání s tištěnými deníky	44
5. Závěr	46

Předmluva

„Poslání novin je v úloze historického památníku života národů v pravdivém ohlasu jak jen je to možné o všem co se stalo informovat.“

Karel Havlíček Borovský

Tématem mé bakalářské práce je charakteristika celostátních deníků vydávaných v České republice. Téma, které je specificky zaměřeno na deníky, jsem si vybrala po konzultaci se svou vedoucí práce Mgr. Buřilovou, která vypsala téma širší – Periodické dokumenty. Noviny jsem si vybrala, protože přehled a charakteristika takového periodika nebyl v posledních letech na Ústavu informačních studií a knihovnictví sepsán. Dalším důvodem byl fakt, že noviny jsou důležitým zdrojem informací. Jsou součástí knihovního fondu a předmětem archivace.

Cílem práce je charakterizovat současný stav ve vydávání celostátních deníků v České republice a porovnání tištěné a elektronické verze těchto novin. Struktura práce se shoduje se schváleným zadáním.

Pro vypracování bakalářské práce byly použity knihy, zaměřené na typologii dokumentů, aktuální výtisky celostátních deníků a webové stránky jejich elektronických verzí a zpravodajských serverů. Pro ověření nákladu deníků, jsem pomocí emailu oslovila jednotlivé redakce. Na osm emailů mi došly pouze dvě odpovědi.

Bakalářská práce je rozdělena do čtyř hlavních kapitol. V první kapitole se nachází rozdělení seriálů podle periodicity, které je pro obsah práce nejvhodnější. Obsahuje definice k jednotlivým pojmům. Druhá kapitola se stručně věnuje historii českého novinářství se zaměřením na deníky. Třetí kapitola obsahuje přehled současných celostátních deníků a jejich charakteristiku. Poslední kapitola přináší informace o elektronických verzích tištěných deníků a o zpravodajských serverech.

Seznam použité literatury je uveden na konci práce. Citace použité literatury v textu jsou uvedeny v hranatých závorkách a obsahují příjmení autora nebo zkrácený název

díla, rok a lokaci v rámci citovaného dokumentu. Ve své práci cituji informační zdroje dle normy ISO 690 a ISO 690-2.

Ráda bych na tomto místě poděkovala své vedoucí práce Mgr. Marcele Buřilové za poskytnuté konzultace, které mi pomohly k vytvoření práce.

1. Periodické dokumenty – definice pojmů

První periodika vznikla v 16. století. Do tohoto období se klade počátek nynějšího novinářství. Rozkvět periodické literatury, hlavně novin a časopisů, však nastává až v 18. století a hlavně ve století devatenáctém. Rozvoj periodik souvisí s rozvojem vědy, průmyslové, kapitalistické výroby a buržoazní společnosti, který nastává právě ve zmiňovaném století.

Seriály se dle periodicity dělí na následující typy:

1.1. periodikum

1.1.1. časopis

1.1.2. ročenka

1.1.3. noviny

1.1.3.1. deník

raník

poledník

večerník

1.1.3.2. týdeník

1.2. nepravá periodika

1.3. edice

Na následujících stránkách je přehled definic k výše uvedeným pojmům. Pod výklady jednotlivých termínů jsou uvedeny jejich hlavní rysy. Hlavním rysem všech seriálů je periodicita, tj. délka časového období, ve kterém jednotlivé části vycházejí [Vítková, 1973, s.31] a předem nestanovené ukončení vydávání. Definice se v průběhu několika desetiletí nepatrně měnily. Ve většině případů se rozšiřovaly, hlavně v částech, ve kterých se hovoří o druhu a typu dokumentu. Např. dříve se ve výkladu termínu seriál vyskytovala pouze tištěná podoba, s příchodem nových informačních technologií se přidala podoba elektronická.

Seriál

Publikace v tištěné nebo netištěné formě, vydávaná postupně po částech, obvykle s číselným nebo chronologickým označením a určená k neomezenému pokračování bez ohledu na periodicitu. [ČSN ISO 5127-2003]

Seriál je pokračující zdroj na jakémkoli médiu, vydávaný v po sobě jdoucích jednotlivých vydáních nebo částech, obvykle číslovaných, který nemá předem stanovené ukončení. Seriály zahrnují žurnály, časopisy, elektronické žurnály, pokračující adresáře, roční zprávy, noviny a monografické edice. [Manuál ISSN, 2006, s.18]

Seriály (seriálové publikace) jsou publikace, které se mohou vyskytovat v podobě tištěné i netištěné (např. mikrofišové a elektronické). Jde o dokumenty, které vycházejí na pokračování (nepřetržitě), nemají předem stanovený počet částí a/nebo mají stanovenou periodicitu. Jednotlivé části mohou být spojeny číselně nebo chronologicky. Výrazným znakem seriálů je jejich proměnlivost (změny), které jsou jak povahy formální (změny názvů, podnázvů, redaktorů, vydavatelů a dalších formálních znaků), tak povahu obsahové (změny programu, koncepce seriálu apod.) [Bratková, 2006, s.3]

U termínu „seriál“ se klade důraz na nepřetržitost dokumentu, který je vydáván v jednotlivých částech, které na sebe navazují, na periodicitu vydávání a na neukončenost publikace.

1.1. Periodikum

Dílo vycházející na pokračování (obvyčejně sborníkového, zřídka monografického typu), jejichž jednotlivé části (svazky, čísla) vycházejí v pravidelných nebo nepravidelných intervalech, jsou chronologicky (numericky, abecedně) označeny a spojeny souborným názvem. Proces vydávání je kontinuální a není předem omezen. [Vítková, 1973, s.31]

Publikace vydávaná postupně v samostatných, obsahově neidentických částech spojených společným názvem, průběžným číslováním, jednotnou úpravou a obsahovým zaměřením v pravidelných intervalech a se záměrem stálého pokračování, např. noviny, časopisy, periodické sborníky. [Sedláčková, 1993, s.24; Nováková, 1988, s.17]

Seriál zpravidla charakterizovaný růzností obsahu a příspěvatelů, a to jak v rámci jedné publikace, tak i od jednoho čísla ke druhému. [ČSN ISO 5127-2003]

Jednotlivé části periodik spojuje společný název, vnitřní i vnější znaky a periodicitu vydávání.

1.1.1. Časopis

Periodická publikace, která vychází v pravidelných týdenních až půlročních intervalech, obsahuje příspěvky několika (více) autorů a má předem vymezený program i specifické zaměření. [Nováková, 1988, s.45]

Dokument, vycházející pod týmž (nebo dlouhodobě stabilním) názvem v pravidelných týdenních až půlročních intervalech, který obsahuje příspěvky více autorů a má předem stanovený program i zaměření. [Sedláčková, 1993, s.37]

Seriál určený pro čtenáře zajímající se o určitý předmět nebo profesi. [ČSN ISO 5127-2003]

Časopis je kolektivním dílem různých autorů vycházející v pravidelných intervalech, ve většině případů určený specifické skupině čtenářů a zaměřující se na určité téma.

1.1.2. Ročenka

Periodická publikace vycházející zpravidla 1x za rok a obsahující přehledné informace o určité oblasti, časově vázané na příslušný rok, např. kalendáře, výroční zprávy, statistické ročenky, přehledové ročenky. [Nováková, 1988, s.51]

Ročenky jsou soubory textů, které vycházejí pod společným názvem v podobě jednotlivých, obvykle každoročně vydávaných svazků periodické publikace a které poskytují přehledné informace o určité oblasti, časově vázané na příslušný rok, např. kalendáře, almanachy, výroční zprávy, statistické a přehledové ročenky. [Sedláčková, 1993, s.42-43]

Seriálová publikace obsahující materiál určený k revidování v ročních intervalech. [ČSN ISO 5127-2003]

Seriálová publikace vydávaná zpravidla jednou ročně. Poskytuje přehledné informace různého druhu, zejm. představuje výsledky činnosti za příslušný rok, a to ve stručné popisné nebo statistické formě a ve vztahu k určité zemi, regionu, instituci, oboru nebo předmětu (např. ročenky statistické, událostí roku, bibliografické, fotografické, institucionální aj.). Jako ročenky vycházejí rovněž doplňkové svazky některých encyklopedií. [ODLIS]

Ročenka vychází jedenkrát do roka a přináší informace o činnosti různých institucí za uplynulý rok.

1.1.3. Noviny

Periodická publikace, která vychází v pravidelných intervalech nejméně jednou týdně, obsahuje aktuální zpravodajství o politických, ekonomických, kulturních, sportovních a jiných událostech doma i v zahraničí a je určena nejširším čtenářským vrstvám. [Nováková, 1988, s.54]

Seriál vydávaný velmi často a podávající nejnovější informace o aktuálním dění, obvykle s komentáři. [ČSN ISO 5127-2003]

Periodická publikace, tištěná zpravidla na specifickém papíře, pod stejným názvem, v typické úpravě. Noviny vycházejí denně, v určité dny v týdnu nebo nejméně jednou týdně. Obsahují aktuální zpravodajství o politických, ekonomických, kulturních a jiných událostech doma i v zahraničí, často s komentáři, pro co nejširší čtenářský okruh. Vzhledem k nízké odolnosti svého nosiče jsou v knihovnách zpřístupňovány někdy v reformátované podobě (např. na mikrofilmu nebo v digitalizované verzi). [ODLIS]

1.1.3.1 Deník

Dokument vycházející nejméně pětkrát týdně obvykle ve vysokých nákladech, někdy také s regionálními mutacemi. Obsahuje aktuální zpravodajství o politických, ekonomických, kulturních a jiných událostech doma i v zahraničí. [HLAVATÁ, 1979, s.25; SEDLÁČKOVÁ, 1993, s.43]

Chronologický záznam obsahující neosobní popis denních událostí, jednání nebo zpráv o činnosti organizace nebo legislativního orgánu. [ČSN ISO 5127-2003]

Raník

Periodická publikace vycházející v ranních hodinách. Ranní vydání novin.

Poledník

Periodická publikace vycházející ve poledních hodinách. Polední vydání novin.

Večerník

Periodická publikace vycházející ve večerních hodinách. Večerní vydání novin.

1.1.3.2 Týdeník

Periodická publikace (časopis nebo noviny) vycházející jednou týdně. [VODIČKOVÁ, CEJPEK, 1965, s.107]

Noviny přinášejí aktuální informace z domova i zahraničí, jsou určeny nejširšímu čtenářskému okruhu a zpravidla vycházejí několikrát do týdne.

1.2. Nepravá periodika

Publikace vycházející postupně v samostatných, obsahově neidentických částech, spojených společným názvem, průběžným označením a zpravidla i jednotnou úpravou, v nepravidelných, předem neurčených časových intervalech a se záměrem stálého pokračování. Typickými představiteli nepravidelných periodik jsou kontinuální sborníky vydávané vědeckými ústavy, vysokými školami apod. [Nováková, 1988, s.17; Sedláčková, 1993, s.24]

1.3. Edice

Sbírka samostatných děl (svazků) vydávaných nakladatelstvím, vyznačujících se společnými znaky (téma, autor, forma, časové období apod.), které jsou formálně spojeny jednotným názvem anebo logem edice, grafickou úpravou nebo způsobem uspořádání. Svazky v rámci edice mohou být číslovány a mohou vycházet po neomezenou dobu. [Katuščák, Matthaidesová, Nováková, 1998, s.85]

Seriál skládající se ze skupiny svazků, číslovaných nebo nečíslovaných, z nichž každý má vlastní název, seskupených pod společným názvem a vycházející v neomezeném časovém období. [ČSN ISO 5127-2003]

Edice je soubor jednotlivých děl spojených společným názvem edice, které mají společný znak (autor, téma, ...), ale obsahově na sebe nenavazují. Periodicita nemusí být uvedena.

2. Historie českých novin

2.1. Obecně

Novinářství je nepochybně významná společenská instituce, která se zásadním způsobem podílela (a dosud podílí) na podobě a průběhu řady společenských procesů, spjatých především s nástupem a rozvojem průmyslové, kapitalistické výroby a buržoazní společnosti, pro niž je příznačná nová kvalita veřejného života, postupné rozšiřování participace členů společnosti na rozhodování o distribuci moci a řešení věcí veřejných a s tím spojený klíčový význam všeobecně dostupné a fungující veřejné komunikace. [Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků, 2002, s.9]

U novinářství vždy platí, že jde o činnost (výsledek této činnosti) s několika platnými obecnými rysy: zájem o věci veřejné, aktuálnost a časovost, pravidelnost, v různé míře i relevanci či atraktivnost pro čtenáře. Také proto se novinářství stává součástí ekonomického a politického života společnosti, v níž funguje, inspiruje se vývojem v dalších zemích a těží z komunikačních možností technických a technologických inovací. [Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků, 2002, s.9]

2.2. Pojem

Pojem novina, noviny pochází z latinského slova novus, tzn. nový. Znamená vždy něco nového, referenci o nové věci, novou pověst. Jeho původní smysl se od 15. století dosud nezměnil. Noviny, neboli nové zprávy, byly zpočátku sdělovány ústně, potom ručně psané a nakonec vtištěné na papíře. [Pumprla, 1996, s.304]

2.3. Historie

Ve střední Evropě můžeme o počátcích novinářství hovořit teprve od 15. století, ačkoli zárodky jsou staršího data. Zárodky novinářství se objevují všude, kde se tiskař zabývá vydáváním literatury pro lid. Jako nejčastější téma novin v 15. století se objevují zprávy o nových zemích, o válečných událostech a o životě na panovnických dvorech. V 16. století byl vydán císařský dekret, ve kterém se nařizuje mimo jiné cenzura letáků a novin. Tento dekret nakonec vedl k povolení tisku novin jen čtyřem pražským tiskařům. Dekret měl však i pozitivum – vedl k periodickému vydávání novin či k měsíčním

přehledům událostí. Dá se říct, že novinová a letáková forma sdělování zpráv o událostech doma i ve světě na začátku 17. století začíná mít i u nás pevné místo. České novinářství však neblaze pocítilo omezení knihtisku v českém jazyku po prohrané bitvě na Bílé Hoře v r. 1620. Teprve další léta a nové pokusy o vzkříšení českého jazyka vracejí novinovým zprávám aktuálnost a jejich relacím český jazyk.

2.3.1. Počátky českého novinářství do r. 1848

Počátky česky psaného periodického tisku sahají k roku 1719, kdy knihtiskař Karel František Rosenmüller st. začal vydávat *Český Postilión neboli Noviny české*. Noviny byly vydávány až do r. 1772. V roce 1785 byly tyto noviny prodány Janu Ferdinandovi ze Schönfeldu, který noviny pod názvem *Schönfeldské cís. král. pražské noviny* vydával v němčině. Vlastní rozvoj českého novinářství je však spjat až s Václavem Matějem Krameriem, který v červenci roku 1789 začal vydávat své vlastní noviny – *Krameriusovy c. k. pražské poštovské noviny*. Později byly noviny přejmenovány na *Císařské královské vlastenecké noviny*. V. M. Kramerius je považován za zakladatele českého novinářství. Noviny vydával až do své smrti (1808), pak je vydávala jeho vdova. Noviny, které obsahovaly úřední a politické zprávy, osvětová sdělení, literární oznámení, inf o loterii a o cenách zboží a zemědělských výrobců, zanikly v r.1825. V letech 1813-1817 Jan Nepomuk Norbert Hromádka vydával *Císařské-královské povolené Vídeňské noviny*. Ve 30. letech se začaly také vydávat *Pražské noviny*, později i s literární přílohou *Česká včela*, které naposledy vyšly až v r.1919.

2.3.2. Léta 1848-1859

V období revoluce se noviny dostaly do širších vrstev obyvatelstva. Periodický tisk se začal rozvíjet. Tisk vyjadřoval národní (vlastenecké) postoje a také se začal politicky orientovat. Nebyl tedy jen součástí národního uvědomování, ale také projevem politického smýšlení. Deník *Národní noviny*, který založil K. H. Borovský, byl psán v liberálně národním duchu. V červnu 1849 byly noviny na několik dní zastaveny, jejich existence skončila nařízením pražského vojenského velitelství dne 19.1.1850. Nato začal K. H. Borovský vydávat noviny *Slovan* v Kutné Hoře. Mezi liberálně národní noviny dále patřily tituly *Pražský posel* a *Selské noviny*, se kterými je spjat Josef Kajetán Tyl. *Pražský večerní list* a *Občanské noviny* byly orientovány radikálně. V konzervativním duchu vycházely *Vídeňský deník* anebo *Pokrok*.

2.3.3. Léta 1860-1890 – doba Julia Grégra

Na začátku 60. let se začal rozvíjet lokální a krajský (regionální) tisk. Mezi venkovské listy, které v této době vznikly, patřily *Hlas z Litomyšle* nebo *Boleslavan*. Tisk se i v této době rozděloval dle politického zaměření na liberální, konzervativní, dělnický a socialistický. Představitelem liberálního tisku byl český politický deník *Čas*, který založil Alois Krása a který vycházel v letech 1860-1863. *Národní listy*, které byly založeny v r.1861 Juliem Grégrem, byly mladočesky orientovány. Listy se v r.1865 sloučily s deníkem *Hlas*. *Národní listy* zanikly v r.1941. Deník *Národ*, později *Národní pokrok*, *Pokrok* a *Hlas národa* podporovali Staročechy. *Hlas národa* vycházel od r.1886 a byl nejdéle vycházející deník zastávající staročeskou politiku. Týdeník *Čech*, který vycházel v letech 1869-1937, byly první katolické noviny, které se staly politickým deníkem. V dějinách novin mají své místo i novinářské spolky. První spolek se nazýval Spolek českých žurnalistů, který vznikl v roce 1877.

2.3.4. 90. léta 19. století k začátku první světové války

Technologický vývoj na konci 19. století zasáhl i oblast novinářství. Vynález rotačního tisku, rozvoj pošty, telegrafu i telefonu, vedl k rychlejší výrobě a k vyššímu nákladu novin. Důsledkem vývoje vzrostl počet novinových titulů, které vznikaly se vznikem nových politických stran a s jejich zánikem se přestaly vydávat. Mezi stálější tisk, který vznikl v tomto období, patří deník *Právo lidu*, který během druhé světové války vycházel pod názvem *Národní práce*, a který se roku 1949 sloučil s časopisem *Rudé právo*.

2.3.5. Léta 1914-1938

Rozvoj novinářství byl v době první světové války zastaven – opět byla zavedena cenzura a vydávání některých titulů bylo zastaveno. Hlavním tématem všech listů byla válka. V době války vycházel i tisk politického exilu. Po vzniku samostatného Československa vznikly nové tituly, např. *Lidové listy*, *Národní osvobození* a *Rudé právo*. Dále se rozvíjely také noviny regionální. Mezi noviny, které byly politicky nezávislé ale ovlivňovaly politický názor obyvatelstva, patřily *Lidové noviny*, které byly založeny v roce 1893. Koncem dvacátých let se začaly objevovat první bulvární noviny jako *Polední list* či *Telegraf*.

2.3.6. Období druhé republiky až do konce války

Následky Mnichovské dohody se projeví i v obsahu a struktuře novin. Znovu byl omezen počet vydávaných titulů. Z důvodu povolení pouze dvou politických stran zanikaly hlavně stranické a politické listy. Cenzura byla ztřeštěna a novináři byli pod drobnohledem nového režimu. Noviny v tomto období byly významným nástrojem propagandy. Legální tiskoviny propagovaly nové státní uspořádání a fašismus. Ilegální tisk propagoval myšlenky odboje a vzbuzoval v obyvatelstvu naději na změny. V roce 1939 vznikl Národní svaz novinářů, pod který přešly všechny dosavadní spolky.

2.3.7. Od května 1945 do poloviny 60. let

Hned v prvních květnových dnech se začaly vydávat listy, které po dobu války nemohly legálně vycházet, např. Rudé právo a Právo lidu. Byly také zakládány nové tituly jako *Mladá fronta* v r.1945 nebo *Práce* také v r.1945. Legální listy, které vycházely během války, byly zrušeny, např. Národní politika nebo Venkov. Byla ukončena činnost také Národnímu svazu novinářů. Místo něj vznikl Svaz českých redaktorů. Jiné listy, které vycházely v období protektorátu, musely změnit titul a přizpůsobit se novým podmínkám (Lidové listy se změnilly na *Lidovou demokracii*, České slovo na *Svobodné slovo*). Byl vydán „Košický vládní program“, který mimo jiné nařizoval očistu novinářství. Tisk měl nově sloužit pouze zájmům celé společnosti, ne zájmům soukromým, ziskovým. Od února 1948 noviny plnily funkci ideologickou, přispívaly k vytváření nového státního systému a podléhaly politické moci. Opět došlo ke zredukování počtu vydávaných titulů a byla zavedena kontrola nejen obsahu, ale i redaktorů samotných.

2.3.8. Od poloviny 60. let do sametové revoluce

V druhé polovině 60.let se v novinách začaly objevovat různé názory, polemiky o společenských a politických otázkách. Tuto situaci umožňovala vnitřní politická krize. Dále však panovala cenzura, která byla zrušena až novým tiskovým zákonem z roku 1968. V červnu téhož roku byl v Literárních listech a denících *Práce*, *Mladá fronta* a *Zemědělské noviny* zveřejněn manifest *Dva tisíce slov*, ve kterém se požadovaly další kroky vedoucí k demokracii. Snahy však překazila okupace sovětských vojsk v srpnu 1968. Tisk byl převzat KSČ a redakce hlavních deníků byly obsazeny armádou. Mezi hlavní cíle „normalizace“ patřila i kontrola v oblasti médií a lidí, kteří v nich působili. Proběhly změny ve struktuře tiskovin, v personálním obsazení a snížil se počet titulů. Většina deníků a časopisů však vycházela dál - ilegálně. Média se stala důležitým

prostředkem odporu proti okupaci. 70.léta znamenala pro tisk stagnaci. Jednotlivé tituly přestaly být žánrově a obsahově kvalitní, protože se začaly orientovat na propagandu. V období normalizace také začaly vznikat samizdatové noviny. Samizdatové periodika a neoficiální tiskoviny vydávalo i sdružení okolo Charty 77. Symbolem svobodného demokratického tisku se staly Lidové noviny, které r.1989 vydaly článek, ve kterém bylo požadováno „právo být slyšen“.

2.3.9. Léta devadesátá

Po sametové revoluci v listopadu 1989 opět proběhly změny na poli novinářství. Mnoho titulů zaniklo, např. Venkovské listy a jiné politické a regionální noviny. Některé tituly změnilly název, např. Mladá Fronta se přejmenovala na Mladou Frontu Dnes, Rudé právo na Právo, a přeorientovaly se obsahově. Vznikaly tituly nové jako Deník Špígl, Haló noviny nebo Právo lidu. Obnovovaly se tituly, které v předešlých letech měly zákaz vydávání nebo zanikly. Významná změna nastala i v organizaci novinářů. Československý svaz novinářů, pod kterým fungovaly organizace Svaz českých novinářů a Svaz slovenských novinářů, byl zrušen a nahrazen Syndikátem novinářů České republiky.

3. Přehled českých celostátních novin a jejich charakteristika

Noviny jsou důležitým a všestranným informačním pramenem. Jsou to dokumenty, které utvářejí poznatkový fond každého člověka. Jejich obsah představuje pro většinu společenskovední obory „informační surovinu“, která je nenahraditelná ve své autentičnosti. [Nováková, 1988, s.54; Sedláčková, 1993, s.43-44]

Noviny a časopisy vytvářejí nejdůležitější část mediálního, národního a mezinárodního komunikačního prostředí. Noviny a časopisy v klasické i v elektronické podobě jsou integrální součástí společenského, kulturního a politického života společnosti. Podílejí se na výměně informací, na formování životního stylu a postojů občanů. Jsou významným zdrojem poznatků a důležitým faktorem při vytváření veřejného mínění. [Sedláčková, 2001, s.11]

Noviny slouží k aktuálnímu dennímu zpravodajství. Společenský význam novin je dán tím, že jsou pohotovým prostředkem pro všestranné nepřetržité informování všech vrstev obyvatelstva a že jsou také úspěšným nástrojem vytváření veřejného mínění. Typickými představiteli jsou politický deník, odborné noviny, regionální a lokální noviny.

Úlohou politického deníku je komplexní, kontinuitní a pohotové zpravodajství ze všech oblastí. Široký záběr je někdy vyvažován speciálně zaměřenými přílohami a také vydáváním speciálních mutací. Odborné noviny upřednostňují jednu oblast lidské činnosti. V regionálních novinách převládá místní zpravodajství. [Sedláčková, 1993, s.44]

Noviny přinášejí i informace o nových výsledcích vědeckého a technického pokroku, většinou v podobě stručných vědecko-technických článků. Některé celostátní deníky se vědě a technice věnují ve svých pravidelných přílohách.

Na následujících stránkách je uveden přehled současných celostátních seriózních i bulvárních deníků. Deníky jsou řazeny abecedně. U každého titulu je uvedeno logo novin, bibliografický záznam, historie a charakteristika novin a jejich současná podoba – obsah a přílohy. Pod názvem deníku je uvedena i URL adresa elektronického vydání příslušných novin. O charakteristice elektronické verze novin a jejich porovnání

s tištěnými deníky se zabývá kapitola č.4 – Elektronické noviny a jejich porovnání s tištěnými novinami.

3.1 AHA!

www.ahaonline.cz

Bibliografický záznam

AHA! : co nevíme my, neví nikdo! -- Č. 1 (2004)-. – Praha : [GP PROJEKT DELTA], 2004-. -- sv. ; 33 cm. -- Denně, 2006 (1.3.-). Suplement: Aha! Sport ; Aha! láska, sex & peníze. -- 1x týdně. -- ISSN 1214-8997

Historie

Předchůdcem deníku Aha! je týdeník Aha!, který začal vycházet v roce 2004. Vydavatelem byla společnost Ebika. Od 1.3.2006 se Aha! vydává denně. Od stejného data se používá podnázev Praha. Aha! vychází i v neděli. Nedělní vydání má podnázev Jediné, co chcete číst v neděli, který je uveden v tiráži.

Charakteristika deníku

Deník Aha! vychází jako jediný celostátní deník od pondělí do neděle. Deník Aha! patří mezi bulvární noviny. Zabývá se událostmi z politiky, společenského života a zajímavými zprávami z celé České republiky i ze zahraničí. Přináší také zprávy ze sportu, z automobilového světa, ze života známých osobností. Každé pondělí je v deníku rubrika nazvaná Seriál, který se momentálně nazývá *Radí vám největší lékařské kapacity Česka* Zde se probírají různé nemoci a radí se jak se jim vyhnout, jaká je prevence, následky a léčba nemoci. V sobotu vychází příloha Aha! na víkend, která obsahuje rozhovor s osobností, zábavu, informace z oblasti vědy, módy, a motoristického světa. V neděli se deník jmenuje Nedělní Aha! Mimo jiné obsahuje rozhovor se známou osobou, TV program na celý týden, články zabývající se zdravím a módou.

3.2 Blesk

www.blesk.cz

Bibliografický záznam

Blesk – Čechy. – Roč. 1, č. 1 (1992)-. – Praha : Ringier ČR, 1992-. – sv. ; 42 cm. –
Denně. – Supplement: Nedělní Blesk; Blesk pro ženy; Blesk hobby ; Blesk magazín. --
Obálkový název : Blesk. -- ISSN 1210-5333 (chybné)

Historie

Deník Blesk byl založen v r. 1992. Vydavatelem je společnost Ringier.

Charakteristika deníku

Deník Blesk je od roku 2002 nejprodávanějším a nejčtenějším celostátním deníkem v České republice. Blesk je barevný deník nové doby nevyhýbající se žádným tématům a přinášející přehledné aktuální zpravodajství, zajímavosti a senzace z domova i ze světa doplněné rozsáhlým obrazovým materiálem. Pravidelně se věnuje servisním tématům jako je cestování, zdraví, vše pro ženy, auto-moto, vzdělávání a bydlení, které jsou plné rad a doporučení. Sobotní příloha Blesk na víkend je souhrnem nejzajímavějších událostí týdne ve společnosti. V pátek vychází se supplementem Blesk magazín. Vychází od pondělí do soboty, v neděli vychází *Nedělní Blesk*, rozšířené nedělní vydání deníku Blesk, který nabízí aktuální informace s důrazem na sobotní zpravodajství ze sobotních událostí. Supplementem je přehledný TV program na celý týden a velká luštitelská příloha.

Deník Blesk vychází v regionálních mutacích Praha, Praha a střední Čechy, jižní Čechy, východní Čechy, severní Čechy, západní Čechy, jižní Morava - Brno a severní Morava.

3.3 Haló noviny

www.halonoviny.cz

Bibliografický záznam

Haló noviny. -- Roč. 1, č. 1 (3.6.1991)-. -- Praha : Futura, 1991-. -- sv. ; 47 cm. – Denně. -- ISSN 1210-1494 -- Supplement: Čtení pro Vás ; Haló magazín ; Evropa zleva ; Haló magazín pro vás. – Pokračovatel deníku Rudé právo, u jehož zrodu stál Bohumír Šmeral v r. 1933.

Historie

Haló noviny jsou pokračovatelem deníku Rudé právo, které v r. 1933 založil Bohumír Šmeral a které byly v roce 1938 zastaveny. Dříve noviny měly podnázev jako Opoziční deník a Levicový deník. Dnes podnázev není uváděn. Od r. 1991 vydavatelem je společnost Futura.

Charakteristika novin

Haló noviny jsou levicově zaměřený deník, který vychází denně kromě neděle. Přináší zprávy z domova i ze zahraničí, kultury a sportu. Jejich součástí jsou i různé přílohy. V pondělí vychází příloha *Společnost, ekonomika, politika*. V pátek noviny obsahují přílohu *Haló Víkend*, která přináší zajímavosti z oblasti vědy, články o zdravém životním stylu, tipy na víkend a podobně, a *Obrys kmen*, což je týdeník pro literaturu a kulturu. V pátek také vychází samostatná příloha *Haló magazín*. *Haló na sobotu* vychází v sobotu. Svět vědy a techniky vychází každých čtrnáct dní ve středu.

3.4 Hospodářské noviny

www.hn.ihned.cz

Bibliografický záznam

HN. Hospodářské noviny : [hlavní vydání] : deník pro ekonomiku a politiku. – Roč. 34, č. 1 (1990)-. – Praha : Economia, 1990- .—sv. ; 43 cm. – Denně. – ISSN 0862-9587 – Deník je pokračováním týdeníku Hospodářské noviny, který byl ukončen 18.5.1990, č. 20.

Historie

Hospodářské noviny začaly vycházet v roce 1957 jednou týdně s podnázevem Ekonomický týdeník. Noviny vydávalo vydavatelství Delta. V roce 1990 začala deník vydávat společnost Economia a deník změnil podnázev na Deník pro ekonomiku politiku. V současnosti je tento podnázev uváděn v tiráži. Podnázev se naposledy změnil v říjnu 2004 a to na Společnost, ekonomika a politika v souvislostech. V exkluzivní spolupráci s listy Handelsblatt a The Wall Street Journal Europe. Do roku 1992 Hospodářské noviny vycházely v pondělí až pátek střídavě v české a slovenské verzi. Od r.1993 vychází pouze ve verzi české. Titul je však vydáván ve dvou vydáních – HN [hlavní vydání] a HN [vedlejší vydání]. Stejně jako u jiných deníku, tak i u HN vznikají, mění se a zanikají denní přílohy.

Charakteristika deníku

Deník Hospodářské noviny patří mezi první soukromé deníky vzniklé po roce 1989. Od pondělí do pátku přináší aktuální zpravodajství se silnými analytickými prvky a komentáře. Ze všech českých deníků dávají HN největší prostor informacím z české i světové ekonomiky.

Ekonomická část listu se věnuje nejen podnikové ekonomice, ale i osobním financím a podnikání. Díky partnerství s deníky The Wall Street Journal Europe a Handelsblatt se na stránkách HN pravidelně objevují příspěvky připravované zahraničními novináři pro oba renomované evropské tituly. Inzertním obratem se HN řadí mezi čtyři celostátní deníky s největším inzertním příjmem.

Obsah a přílohy

HN mají denně dva aktuální sešity. První obsahuje všeobecné zpravodajství z domova a zahraničí, názory a kulturní a sportovní rubriku. Druhý sešit, *Podniky a trhy*, se zevrubně věnuje ekonomickému zpravodajství z domova i zahraničí, finančním trhům, servisu pro podnikatele, ale i zábavnímu průmyslu. Každý pátek tady vychází rubrika *Osobní finance* s radami, jak zhodnotit své peníze.

Každý den je v HN vložena pravidelná příloha. V úterý a ve čtvrtek vychází příloha *IN journal*, která sleduje aktuální společenské i technologické trendy. Ve středu magazín *IN* s tipy pro volný čas, v pátek magazín *Víkend*. Každý den vychází jedna redakční příloha. V pondělí je to *Kariéra*, která nabízí informace nejen pro řídicí pracovníky, ale

také pro všechny ,kdo se chtějí dozvědět jak vybudovat fungující firmu nebo jak řídit pracovní tým. V úterý vychází příloha *Auto & Moto*, která se zabývá automobilovým průmyslem a vším, co je s ním spojeno, tematika je popisována ze tří různých pohledů: pohled servisní, pohled firemní a pohled estetický. Úterní vydání má ještě jednu přílohu - *Digital* zabývající se počítači, mobilní komunikací, multimédií a Internetem. Ve čtvrtek noviny obsahují přílohy tři – *Kariéra start*, *Věda a lidé* a *Zdraví*. První z nich vychází jen jednou měsíčně, je určena pro studující VŠ a absolventy na startu pracovní kariéry a přináší praktické informace o vzdělávacích programech, brigádách, stážích i grantech. Druhá příloha přináší nejnovější objevy a vědecké výzkumy z českých i světových pracovišť. Zdraví přináší zajímavé a prospěšné informace o zdravotním stylu, kondičním sportu, psychice a odpovídá na nejčastější otázky týkající se zdravé výživy. Zpravidla jednou měsíčně vychází magazínová příloha *Exportér* a příloha o životním stylu a luxusním zboží *Proč ne?!*

Hospodářské noviny vydávají pravidelně *Komerční přílohy* magazínového typu, které se specializují na konkrétní témata a inzerentům tak umožňují cíleně oslovit konkrétní cílovou skupinu.

3.5 Lidové noviny

LIDOVÉ NOVINY

www.lidovky.cz

Bibliografický záznam

Lidové noviny : [vydání Praha] : založeny 1893 – obnoveny 1988. -- Roč. 1, č. 1 (1988) [1893]-. – Praha : Lidové noviny, 1988 [1893]-. -- sv. ; 43 cm. -- Denně. – Supplement: Magazín lidových novin ; Pátek Lidových novin. – Do roč. 13, č. 70 (2000) byla jednotlivá vydání označena hvězdičkou: [Vydání Praha]: bez hvězdiček; [Vydání Čechy]: *; [Vydání Morava] **. -- ISSN 0862-5921

Historie

Lidové noviny byly založeny v roce 1893 a vycházely do roku 1950. Obnoveny byly v roce 1988. Do konce roku 1992 měly LN podnázev Nezávislý československý deník, od roku 1998 je podnázev Nezávislý deník založený 1893. Názvy a počet příloh se měnily mnohokrát, poslední změna byla provedena v dubnu 2005. Do roku 2000 byla

vydávána 3 vydání – jedno pro Prahu, druhé pro Čechy a třetí pro Moravu. Od roku 2000 je pouze jedno celostátní vydání. Vydavateli byli v letech 1893-1919 střídavě Pavel Váša a Fr. Šelepa, v letech 1936-1938 Jaroslav Rejzek. Od obnovení je nakladatelem společnost Lidové noviny.

Charakteristika deníku

Lidové noviny (LN) jsou deníkem vzdělaných Čechů. Tento nejstarší český deník se dnes profiluje jako celostátní zpravodajský list se speciálním zájmem o politiku, ekonomiku, kulturu, vědu a vzdělání. Každý den je k novinám přidána příloha. Lidové noviny jsou vyhledávané pro jejich erudované komentáře, názory předních osobností z domova i ze světa a také pro jejich kvalitní přílohy.

Lidové noviny každý den nabízí stálé prvky a rubriky. Na titulní stránce je vždy sloupek a úhel pohledu, na následující stránce poznámky LN. Na konci prvního sešitu se nachází dvoustrana komentářů, publicistiky, glos, zápisníků a dopisů. Každý den rozšířený TV program na celé poslední straně novin (na konci nového sešitu).

Obsah

Politika, Domov, Svět, Sport, Názory a Komentáře přináší každodenní aktuální zpravodajství ze všech oblastí života s největší nabídkou respektovaných autorů. Každý den se zde nachází rozšířená kulturní rubrika a programy kin v metropolích. Navíc každý čtvrtek je příloha *Kulturní premiéry*, ve které jsou uvedeny recenze a kulturní programy na celý týden. V sobotu je k novinám přiřazena kulturní příloha *Kulturní Revue*, kde jsou rozhovory, profily a zajímavosti z kultury. Denně obsahují LN novou stránku *Věda*. Každý pátek je v novinách navíc příloha *Akademie* o školství a každou sobotu příloha *Věda*. Rubrika *Byznys* s aktuálními informacemi o ekonomice a speciální stránka o různých aspektech ekonomiky je v novinách taktéž denně. V pondělí se tato stránka jmenuje *Lidé*, v úterý *Hi-Tech*, následující den se rubrika zabývá reklamou, ve čtvrtek v novinách nalezneme stránku s názvem *Debata* a v poslední pracovní den *Média*.

Přílohy

Pondělní s názvem *Více peněz*, příloha o investování a rodinných financích. V úterý vycházejí dvě přílohy o moderním životním stylu *Bydlení* a *Zdraví*. Středeční přílohy *Kariéra* a *Auto* jsou věnovány práci, budování kariéry a motoristickému světu. Čtvrteční

příloha *Kulturní Premiéry* nabízí recenze a kulturní program na celý týden. Pravidelná příloha o školství nazvaná *Akademie, Anglický a Německý list* se nachází v pátečním vydání LN. *Kulturní Revue, Relax, Orientace* a *Věda*, to jsou čtyři sobotní přílohy o kultuře, volném času, myšlení a vědě. Každodenní příloha *Televize*, ve které jsou filmové recenze s hodnocením.

3.6 Mladá fronta DNES

DNES

<http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp>

Bibliografický záznam

Mladá fronta Dnes – Pražské vydání. – Roč. 1, č. 1 (1990)-. – Praha : Mafra, 1990 -. – sv. ; 42 cm. – Denně. -- Supplement: Magazín Dnes ; Ona dnes. -- Nahrazuje: Mladá Fronta --ISSN 1210-1168

Historie

Mladá fronta Dnes byla založena v roce 1945 jako Mladá fronta : deník mladých lidí. V roce 1945 se podnázev změnil několikrát – Deník československé mládeže, Deník české mládeže nebo Deník Svazu české mládeže. V roce 1945 se podnázev opět změnil tentokrát na Deník Československého svazu mládeže. Na přelomu 60. a 70. let existovaly podnázvy Deník ČSM, Deník federální rady dětských a mládežnických organizací ČSSR, Deník Ústředního svazu socialistické mládeže. Poslední změna podnázvu byla v prosinci 1989 - Deník čs. mládeže. V roce 1990 se změnil název celého deníku na Mladá fronta DNES : Zpravodajský list. Tento podnázev však brzy zanikl a dnes deník nemá žádný podnázev.

Prvním vydavatelem byla Mladá fronta, od r. 1948 se vydavatelem stal Svaz české mládeže, o rok později Ústřední výbor ČSM. Od roku 1969 až do r. 1990 byla vydavatelem Federální rada dětských a mládežnických organizací v Mladé frontě. Od r. 1990, kdy byly noviny přejmenovány, se nakladatelem stala společnost Mafra.

Charakteristika deníku

Mladá fronta DNES je největší seriózní deník v České republice, který zároveň přináší svým čtenářům a inzerentům nejširší nabídku rubrik a příloh. Jeho hlavním cílem je podávat pravdivý a plnohodnotný obraz světa, ve kterém žijí. Nutnou součástí tohoto

obrazu je aktuální a kvalitní zpravodajství, stejně jako užitečné servisní informace či oddechové čtení ve specializovaných přílohách. Toto jsou pilíře, na kterých Mladá fronta DNES na začátku nového tisíciletí stojí, a díky nimž je právě těmi správnými novinami pro moderního čtenáře.

Každý den v MF DNES

V prvním sešitu se nachází zpravodajství z domova i ze světa a komentáře. Druhý sešit je věnován informacím a zajímavostem z ekonomiky a kultury. Ve třetím sešitu se nachází rozsáhlé zpravodajství ze sportu a poslední sešit je věnován regionálnímu zpravodajství a TV programu. Každý den je k těmto sešitům přidána specializovaná příloha.

Specializované přílohy

V pondělním vydání vychází magazín zajímavostí a novinek ze světa moderní ženy nazvaný *Ona Dnes* a rozšířená příloha *Sport*, ve které je zaznamenáno víkendové sportovní dění a která je věnována sportovní publicistice. Příloha *Peníze*, ve které se radí, jak nejlépe hospodařit se svými financemi, a která nabízí užitečná srovnání a tipy na výhodné investice, a příloha *Zaměstnání*, která je plná praktických rad pro zaměstnance i zaměstnavatele, nabízející největší nabídku volných pracovních míst, se nachází v úterní MF DNES. V rámci přílohy *Zaměstnání* vychází pravidelně příloha *Vzdělávání*. Středeční příloha *Auto moto* je určena aktivním i pasivním motoristům, obsahuje testy nových i ojetých automobilů a užitečné rady pro všechny, kteří se pohybují po silnicích. Příloha *Dům a byt* je pro všechny, kteří se zajímají o moderní bydlení, kteří bydlí, nebo někde bydlet chtějí. Na tuto rubriku navazuje příloha *Reality*. Čtvrteční noviny obsahují *Magazín Dnes + TV*, což je moderní barevný magazín plný zajímavého čtení s rozsáhlým televizním programem. Podruhé v týdnu vychází příloha *Zaměstnání*. V poslední pracovní den vychází *Zdraví*, které je určené pro všechny, kteří se zajímají o své zdraví a chtějí zlepšit svůj životní styl. *Test* informuje o provedených testech různých výrobků, radí, který výrobek je nejlepší koupit, jaká je jeho kvalita a co se vyplatí. *Kam na víkend* přináší přehled víkendových akcí připravovaných v jednotlivých regionech. Víkendové vydání MF DNES má rozšířenou strukturu, zpravodajství doplněné o rozhovory s osobnostmi z politické či obchodní sféry a obsahuje pět příloh. *Věda* je věnována novým vědeckým objevům, pozoruhodným jevům, technologii a přírodě. *Víkend* obsahuje rozhovory, příběhy a profily zajímavých

lidí a aktuální témata. *Na cestách* přináší reportáže, tipy a užitečné rady pro cestovatele. Příloha *Kulturní scéna* je věnována filmu, hudbě, literatuře, divadlu, výtvarnému a jinému umění. Její součástí je *Kavárna* přinášející postřehy a polemiky na různá témata dotýkající se kultury, společnosti a civilizace.

3.7 Právo

PRÁVO

pravo.novinky.cz

Bibliografický záznam

Právo: nezávislé noviny. -- Roč. 6, č. 230 (1.10.1996)-. -- Praha Borgis, 1996-. -- sv. ; 46 cm. – Denně. -- Supplement: Magazín Práva ; TV televizní týden ; Dům a bydlení ; Středočeské listy ; Styl. – Dříve jako: Právo [Praha – hlavní vydání]. (31.12.1996) změnilo na: [Zpravodajství z Čech]; od r. 1997 Praha – Střední Čechy. --ISSN 1211-2119

Historie

Deník začal vycházet v r.1920 pod názvem Rudé právo : orgán Československé strany sociálně demokratické. Podnázev se měnil na Ústřední orgán Komunistické strany Československa, Orgán Ústředního výboru KSČ, Levicový list. Vydavatel není znám. Vydávání bylo častokrát přerušeno. V prvním roce vydávání vycházela Příloha Rudého práva od r.1920 příloha Sobota : dělnická kulturní hlídka. Od r.1991 deník vycházel pod názvem Rudé právo : nezávislé noviny. Od r.1995 se deník přejmenoval na Právo : nezávislé noviny. V roce 1996 došlo k další změně, deník vychází v několika mutacích. Podnázev byl zrušen v r.2001. Deník od roku 1991 vydává společnost Borgis.

Charakteristika novin

Nezávislý politický a zpravodajský deník, který informuje čtenáře o vnitropolitickém a zahraničně politickém dění, přináší zprávy a komentáře z oblasti ekonomiky, politiky, sportu. Deník Právo vychází od pondělí do soboty. Celostátní zpravodajský list obsahuje rubriky zpravodajství, komentáře, kultura, ze zahraničí, trhy a ekonomika, sport, regionální zpravodajství a TV program.

Přílohy

V pondělí vychází specializovaná příloha *Firma: informace pro podnikatele*, která zahrnuje nové trendy a inspirace v oblasti podnikání, stavebnictví, nemovitostí a speciální stránku věnovanou automobilovému průmyslu. V úterý vychází příloha *Styl*, magazín o módě, společnosti a zdraví. Dále je v úterním vydání rozšířená rubrika Sport o *Fotbal extra* a příloha *Nemovitosti*. Ve středu vychází magazín *Dům a Bydlení*, který přináší praktické rady k vylepšení bytu či zahrady, novinky v oblasti bydlení a představuje obydlí známých osobností, a příloha *Profese*. Čtvrteční vydání deníku Právo přináší *Café*, přílohu zabývající se hudbou, filmem, vědou a technikou a obsahující také tipy na víkend, a *Salon: literární přílohu práva*. V pátek vydání obsahuje rubriku *Studium* a vychází příloha *Na cestách*, která přináší zajímavosti o autech, turistice a vědě a technice. V sobotu je k novinám přidána samostatná příloha *Magazín + TV*. Sobotní Právo dále obsahuje přílohu *Společnost*, rubriky rodinné finance a historie, a rozhovor se zajímavou osobností.

3.8 Sport

www.deniksport.cz

Bibliografický záznam

Sport : [Praha – druhé vydání – hlavní]. – Roč. 1 [41], č. 1 (leden 1993)-. – Praha : Československý sport, 1993-. – sv. ; 42 cm. – Denně. -- ISSN 1210-8383 – Supplement: Volno Sport: Magazín deníku Sport; Sport magazín; Nedělní sport. -- Nahrazuje: Československý sport ISSN 0323-1224.

Historie

Deník Sport poprvé vyšel v roce 1953 a to pod názvem Československý sport. Deník ČS sport byl určen především aktivním sportovcům a funkcionářům tělovýchovných organizací. Vydavatelem byla v letech 1953-2003 společnost Československý sport. V roce 2003 získala vydavatelská práva společnost Ringier. Dřívější podnázev deníku byl První soukromý sportovní deník u nás. Nyní deník podnázev nemá. Deník Sport je určen pro aktivní sportovce a jejich fanoušky.

Charakteristika deníku

Deník Sport je jediným celostátním deníkem zaměřeným na aktuální sportovní dění, s pravidelným barevným suplementem *Sport magazín*, který vychází každý pátek. Deník vychází od pondělí do soboty. V neděli vychází Nedělní sport, který je týdeníkem. Vychází ve 4 územních vydáních (Praha, Čechy, severní Morava a jižní Morava). Inzertní mutace jsou dvě - Čechy a Morava.

Přílohy

Deník sport má své každodenní rubriky, mezi které patří *Fotbal, Hokej, Kolektivní sporty, Aktuálně, Kronika dne, Komentáře, názory, polemika* a program televize. Rubrika Aktuálně přináší výsledky z různých sportů, např. ragby, nohejbal, dostihy, plavání, šachy a tenis. Poslední strany deníku jsou věnovány aktuálním sportovním událostem – turnaje v tenise, volejbalu, závody formule 1, atletice. Závěrečná strana patří Fortuně, kde jsou vypsány kurzy na zajímavé utkání a zápasy. Čtvrteční vydání obsahuje i rubriku *Cyklistická příloha*, která se věnuje cyklistickým výletům a správnému vybavení.

3.9 Šíp

www.deniksip.cz

Bibliografický záznam

Šíp. -- Roč. 1, č. 2 (18.10.2005)-. -- Praha : VLTAVA-LABE-PRESS, 2005-. -- sv. ; 42 cm. – Denně. – Dříve jako : Večerník Praha ISSN 1210-1117. -- ISSN 1210-1117 (chybné) ISSN 1801-478X

Historie

Deník Šíp poprvé vyšel pod názvem Večerní Praha : list všech Pražanů v roce 1950. Deník vydávala společnost Delta. V roce 1991 se název přeměnil na Večerník Praha : list všech Pražanů. Vydavatelem byl Pragoprint. Mezi přílohy tehdy patřily Top magazín Víkend, Víkend magazín, TV Duha, Dobrý večer, TV magazín a Reality kontakt. Od roku 2005 deník nese jméno Šíp. Od roku 2001 je vydavatelem společnost Vltava-Labe-Press.

Charakteristika deníku

Šíp vychází od 4. října 2005 jako nástupce Večerníku Praha, který patřil VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. od roku 1998. Šíp vychází jako celorepublikový bulvární deník v pravidelném rozsahu 16 stran s 16 stránkovou přílohou *Šíp extra*. Obsahuje nejdůležitější zprávy z celé České republiky. Jeho pražská mutace je doplněna o zprávy z hlavního města. Nechybí ani zahraniční zajímavosti a strany *Show*, které se věnují informacím ze života celebrit, společenskému a kulturnímu životu. Strany servisu informují nejen o televizním programu, ale i o módě, zdraví a financích. Velká pozornost se věnuje sportovnímu dění, a to jak tuzemskému, tak zahraničním sportovním událostem.

Šíp extra je každodenní příloha, která se věnuje různým tématům. Obsahuje zajímavou reportáž, rozhovor se známou osobností, příběhy čtenářů, poradnu a seriál, který se momentálně věnuje českým hradům a zámkům. Mimo tyto rubriky je v pondělním magazínu stránka věnována stylu a hobby, v úterý stránka auto-moto, ve středu se stránka věnuje ženám a v pátek magazín přináší rozšířený televizní program na celý týden.

Celkové shrnutí

V současné době v České republice vychází 9 celostátních deníků. Osm z nich vychází od pondělí do soboty, devátý deník – Hospodářské noviny - vychází pouze v pracovní dny. V neděli vycházejí periodické přílohy deníku Aha!, Blesk a Sport. Nedělní Aha!, Nedělní Blesk a Nedělní sport však mají samostatné číslování a své ISSN. Žádný deník nevychází v den státního svátku. Dalo by se říct, že počet celostátních deníků se mění každý rok. Např. v roce 2001 vznikl deník Super ale zanikly deníky Špígl, Zemské noviny a České slovo. V roce 2005 vznikl deník Superspy a Šíp a zanikl Večerník Praha. V minulém roce, v roce 2006, vznikl deník Aha! a zanikl deník Superspy.

Historie

Historie současných celostátních deníků je různá. Nejstarším deníkem jsou Lidové noviny. Byly založeny roku 1893, roku 1950 bylo vydávání pozastaveno. LN byly znovu obnoveny až roku 1988. Naopak nejmladším deníkem je Aha!, který vznikl v březnu 2006. Osm nynějších deníků navazuje na starší tituly. Právo navazuje na deník Rudé právo, který vycházel v letech 1920-1990. Haló noviny v r. 1991 nahradily deník

Rudé právo, který založil Bohumír Šmeral v r. 1933. Mladá fronta Dnes vznikla r. 1990 z Mladé fronty, která vychází od r. 1945. Deník Šíp navazuje na regionální deník Večerní Praha, která vznikla v roce 1950. Československý sport se po vzniku samostatné České republiky přejmenoval na dnešní Sport. Hospodářské noviny, které jako deník vycházejí od roku 1990, navazují na týdeník Hospodářské noviny, které vznikly v roce 1957. Deník Aha! nahradil týdeník Aha!, který vznikl v r. 2004. Jediný deník Blesk, který se objevil v r. 1992, nenavazuje na žádný dřívější noviny. Všechny uvedené tituly prošly mnohými změnami názvů, podnázvů nebo vydavatelů, které jsou popsány výše.

Struktura deníků

Dříve noviny vycházely v jednom svazku, dnes většina deníků vychází na několika samostatných svazcích. Například Mladá fronta Dnes obsahuje čtyři základní sešity nazvaných Sešit A – Sešit D a na dalších jsou pravidelné přílohy. Aha!, Hospodářské noviny, Lidové noviny a Šíp vycházejí ve dvou základních sešitech + přílohy. Novým rozdělením novin do samostatných sešitů došlo k lepší přehlednosti rubrik a příloh a k lepší manipulaci s novinami. Deníky Blesk, Právo a Sport zůstaly u jednoho sešitu, který obsahuje všechny rubriky a přílohy.

Témata deníků

Dotkneme-li se obsahu novin, vydavatelé dnes většinou vytváří noviny, v nichž si každý může najít oblast, která je pro něj alespoň trochu inspirativní. Noviny se příliš neprofilují, snaží se zaujmout co nejširší spektrum čtenářů, aby zvýšily svoji prodejnost. [Stejskalová, 2006, s.16]

Všechny celostátní deníky, s výjimkou deníku Sport, obsahují aktuální zprávy z domova i ze zahraničí, z oblasti politiky, kultury a sportu. Ve svých přílohách se zabývají cestováním, automobilovým průmyslem, vzděláním, zdravým životním stylem a životem známých osobností. Celostátní deníky obsahují také mutace regionální přílohy, ve kterých přinášejí aktuální informace z konkrétních krajů. Některé noviny se specializují na informace z různých oblastí. Hospodářské noviny se zaměřují hlavně na ekonomiku, rozebírá situace na trhu a burze, přináší rady jak investovat a podnikat. Deník Sport obsahuje pouze zprávy ze sportu a rozhovory sportovců.

Tematicky tedy deníky zabírají velkou oblast. Nejvíce je pokryta oblast všeobecných zpráv, tedy zprávy z domova a ze zahraničí, politiky, ekonomiky a sportu. Dále jsou ve velké míře zveřejňovány informace z oblasti kultury a společnosti. Méně pokrytá je oblast vědy a techniky, které se deníky většinou věnují pouze ve svých týdenních přílohách.

Seriózní deníky, mezi které patří Hospodářské noviny, Lidové noviny, MF Dnes, Právo a Sport, přinášejí objektivní a ověřené informace a slouží k informování. Bulvární deníky, tzn. Aha!, Blesk a Šíp, které se zabývají převážně životy známých osob ze „showbusinessu“, přinášejí senzacechtivé zprávy, které jsou doplněny velkými titulky a fotografiemi. Bulvární tisk slouží k pobavení.

Francouzské slovo bulvár v původním významu označuje novinářství, které píše o tom, co zajímá ulici, tedy lid obecný. V bulvárním tisku na první pohled převládá cíl pobavit čtenáře, poskytnout mu snadno vstřebatelnou, obecně pochopitelnou a do atraktivního obalu zabalenou informaci, jejímž pravým cílem není samotná věc, o níž se mluví, nýbrž způsob, jímž se o ní mluví. [Žantovský] Bulvární tisk se vyznačuje náklady v řádech převyšující dosavadní zvyklosti a senzacechtivým obsahem [Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků, s.13]

V současné době začínají i seriózní deníky sklouzávat k bulvarizaci. Jedním z důvodů může být vyrovnat se nákladu bulvárního tisku, který roste na úkor seriózních deníků. Na své stránky zařazují informace ze společnosti, doplněné fotografiemi známých lidí. V posledních letech si stačí připomenout soutěže VyVolení a BigBrother. [Stejskalová, 2006, s.16] O těchto realityshow informovaly i deníky MF Dnes, která každý den tomuto tématu věnovala celou stránku, nebo Právo. Bulvárním obsahem může být také informace mající politický cíl a účel. Ústředním rysem politického bulváru je nezatežování se příliš ověřováním pravdivosti „informací“ a – co je nejhorší – nedání poškozenému prostor, aby se proti nařčení efektivně hájil. [Žantovský]

Cena výtisku

Jednotlivé deníky mají různou cenu, která se během týdne mění v závislosti na samostatných přílohách. Z přehledné tabulky, která je uvedena níže, lze snadno vyčíst, v který den vydávají jednotlivé deníky své samostatné přílohy. MF Dnes vydává samostatné přílohy Ona Dnes (pondělí) a Magazín Dnes + TV (čtvrtek), proto je cena

pondělního a čtvrtěčního vydání vyšší než cena v ostatních dnech. Hospodářské noviny v sobotu nevychází, proto zde není uvedena cena.

Z uvedených cen vyplývá, že bulvární tisk je levnější než tisk seriózní. Cena bulvárních novin převyšuje částku 10 Kč, jen v den, kdy vychází příloha. Díky nízké ceně se tyto noviny dobře prodávají. Cena ostatních deníků se pohybuje v rozmezí 10 – 18 Kč. Cena pro předplatitele je ve většině případech levnější.

Cena je také dána množstvím reklam a inzerátů v daném tisku. Bulvární deníky mají reklamu téměř na každé stránce, mnohdy zabírá stránku celou. Seriózní deníky mají většinou místo na inzeráty a reklamy vyhrazené na samostatných stránkách.

	Aha!	Blesk	Haló noviny	Hospod. noviny	Lidové noviny	MF Dnes	Právo	Sport	Šíp
Pondělí	7	7	9	16	12	13	11	10	7
Úterý	7	7	9	16	12	11	11	10	7
Středa	7	7	9	16	12	11	12	10	7
Čtvrtek	10	7	9	16	12	16	11	10	7
Pátek	7	12	14	18	16	11	11	15	9
Sobota	7	7	9		13	11	14	10	7

Dostupnost deníků

Dostupnost deníků je velmi dobrá. Celostátní deníky se dají koupit ve všech trafikách, obchodních řetězcích jako je Tesco, Helvita nebo Albert, a na čerpacích stanicích. Některé deníky, např. MF Dnes nebo Lidové noviny, jsou k dostání také v zahraničí, hlavně v letní turistické sezoně. Pro každodenní čtenáře je výhodnější předplatné tisku, které zaručuje tisk každý den až do domu za zvýhodněnou cenu. Některá nakladatelství při objednání předplatného na delší čas, rozdávají dárky.

Celostátní deníky jsou předmětem povinného výtisku. To znamená, že knihovny, které jsou na seznamu odběratelů povinného výtisku, dostávají výtisk zdarma. Tyto výtisky jsou k dispozici čtenářům knihovny. Jednotlivé ročníky novin jsou dávány do svazků a následně archivovány, pro pozdější potřeby čtenářů.

Náklady tisku

Údaje o nákladech tisku jsou převzaty z webových stránek ABC ČR – Kancelář ověřování nákladu tisku. Tato statistika je dostupná od vzniku samostatné České republiky. V tabulce jsou uvedeny náklady prodaného tisku, což je součet výtisků pultového prodeje, předplatného a ostatního prodeje v daném měsíci. Náklad prodaného tisku je nižší než náklad vytištěného tisku, který zahrnuje prodané i neprodané výtisky.

Společnost Futura a.s., která vydává deník Haló noviny, neposkytuje informace o nákladech ani o četnosti deníku. Tyto data považuje za obchodní údaje, proto v tabulce nejsou uvedeny. Deník Aha! začal vycházet v roce 2006, náklady týdeníku Aha! nejsou do tabulky zahrnuty.

Z tabulky lze vyčíst, který deník byl v daném roce nejčtenější. Na začátku statistiky v roce 1993, byl nejprodávanějším denním tiskem deník Blesk. V té době byl Blesk jediným celostátním deníkem bulvárního typu. Od roku 1994 do r. 2001 byl nejprodávanějším deníkem Mladá Fronta Dnes. Od roku 2002 do současnosti je nejprodávanějším deník Blesk.

Z uvedených údajů lze dále zjistit, že prodejnost seriózních deníků klesá, kdežto bulvární plátky se prodávají více. Největší pokles prodeje je patrný u Hospodářských novin. Zatímco v roce 1993 bylo prodáno více než 150 tisíc výtisků, v roce 2006 je to o šedesát procent méně. Pokles zaznamenal i deník Právo, který loni prodal o polovinu výtisků méně než v roce 1993. Nárůst prodaných výtisků zaznamenává pouze deník Blesk, který v roce 2004 a 2005 prodal přes 500 tisíc výtisků.

Nakladatelství se snaží náklad výtisků zvýšit. Podstatnou novinkou posledních let je vkládání či přikládání nejrůznějších papírových příloh, vzorků, CD, DVD či dokonce knih do novin nebo k novinám - příkladem je edice knih Lidových novin. [Stejskalová, 2006, s.15] V současné době vychází DVD příloha v deníku MF Dnes, který každé pondělí vydává DVD Vaříme s MF DNES, na kterém jsou recepty známého kuchaře Jamieho Olivera. K deníku Lidové noviny každou středu vychází DVD z kolekce Kino LN. Také deník Blesk a Právo vydávají DVD v nepravidelném intervalu.

Tabulka: Průměrný měsíční prodaný náklad celostátních deníků

	Aha!	Blesk	Haló noviny *	Hospodářské noviny	Lidové noviny
1993	--	376 028	--	150 798	81 649
1994	--	298 607	--	139 005	84 811
1995	--	223 103	--	130 694	81 441
1996	--	211 854	--	121 847	68 230
1997	--	242 216	--	111 912	62 251
1998	--	241 956	--	97 314	74 920
1999	--	283 620	--	86 074	82 117
2000	--	329 207	--	77 471	91 371
2001	--	332 979	--	75 395	105 051
2002	--	378 477	--	74 634	91 031
2003	--	458 295	--	74 112	79 086
2004	--	514 499	--	66 764	72 272
2005	--	524 595	--	63 476	69 884
2006	75 638	476 892	--	62 797	72 633

Vysvětlivky

* Haló noviny údaje o nákladech neposkytují.

** Do roku 1995 obsahuje náklad deníku Rudé právo, od roku 1995 obsahuje deník Právo.

	Mladá fronta Dnes	Právo **	Sport	Šíp
1993	342 043	324 220	83 758	--
1994	340 275	300 942	74 537	--
1995	365 949	272 435	70 892	--
1996	358 525	259 312	69 200	--
1997	362 778	258 354	63 512	--
1998	364 728	241 148	62 239	--
1999	353 991	249 217	59 783	--
2000	338 996	220 434	61 255	--
2001	337 988	212 808	60 959	--
2002	312 077	205 096	58 588	--
2003	309 602	194 913	63 218	--
2004	308 486	180 537	69 570	--
2005	299 889	170 583	69 408	70 400
2006	303 355	162 874	66 503	61 572

4. Elektronické noviny a jejich porovnání s tištěnými novinami

V současné době má mnoho novin a časopisů i svou elektronickou podobu. Výjimku netvoří ani celostátní deníky. Webové stránky jsou již klasickým zdrojem nejrychleji aktualizovaných informací ze světa i z domova. Webové stránky se staly ideálním doplňkem k papírovým vydáním (nejen) deníků. [Khudhur, 2006a]

Na úvod jsou uvedeny dvě definice k rozeznání základních termínů.

Elektronické periodikum (internetové periodikum, pokračující zdroj)

Periodická publikace, často odborná, která je přístupná v elektronické podobě a obvykle distribuovaná v síti internet. Může mít souběžné vydání nebo historického předchůdce v tištěné podobě. K elektronickým periodikům patří zejména elektronické časopisy a elektronické noviny. V souvislosti s rozšiřujícím se vydáváním elektronických časopisů na internetu se v současné době zavádí pro účely bibliografického popisu pojem pokračující zdroj, tedy zdroj průběžně aktualizovaný. [ODLIS]

Elektronická verze hlavního titulu novin a časopisů je kopie tištěného vydání konkrétního titulu převedená do digitální formy dostupné uživatelům na internetu za použití běžných prohlížečů. Elektronická verze se musí tištěnému originálu novin a časopisů maximálně podobat redakčním a inzertním obsahem i designem. Musí obsahovat shodné logo a název jako tištěný hlavní titul. Inzerce může být doplněna o prvky obvyklé u elektronických médií, například odkazy na webové stránky apod. [ABC ČR]

Zpravodajský server (elektronické noviny)

Informační systém poskytující aktuální průběžné denní zpravodajství. V určitém smyslu je elektronickou obdobou tištěných novin, kromě průběžné aktualizace však zahrnuje řadu dalších funkcí a získává tak charakter portálu. [WHATIS]

Z definic lze vyčíst největší rozdíl mezi těmito termíny. Elektronické periodikum má na svých stránkách stejný obsah jako v tištěné podobě až do zveřejnění dalšího čísla. Dalo by se říct, že obsah stránky je neměnný. Zpravodajský server dává na své stránky zprávy během celého dne a tyto informace může průběžně aktualizovat. To znamená, že

server má aktuálnější zpravodajství než tištěné noviny a jejich elektronická verze. Jedním z příkladů může být deník Mladá Fronta Dnes, který má elektronickou verzi na <http://zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp> ale provozuje také zpravodajský server na www.idnes.cz.

Prvním celostátním deníkem v České republice, který byl zveřejněn na webových stránkách byly Lidové noviny. Noviny byly vystaveny v roce 1995. Nejdříve obsahovaly pouze text, později přibyly i fotografie a obrázky.

Elektronická verze deníků má své výhody. Aktuální vydání si může zdarma přečíst kdokoli, kdo má přístup na internet, a kdekoli, tzn. v České republice i v zahraničí. Starší vydání, která jsou uložena v archivu, jsou většinou přístupná pouze předplatitelům nebo registrovaným uživatelům. Mají také prvky, které tištěná vydání nemají, jako například barevné fotografie, video nahrávky, vyhledávací mechanismy, aktualizované sportovní výsledky, a adresně zaměřené zprávy.

4.1. Přehled a charakteristika elektronických verzí deníků

4.1.1. Aha! www.ahaonline.cz

Na stránkách je vystavena titulní stránka aktuálního vydání a v archivu jsou titulní listy starších čísel. Obsahuje články z posledního vydání a vybrané články z předchozích čísel. K přístupu ke všem zveřejněným článkům je nutná registrace. Na stránkách je navíc diskusní fórum, on-line diskuze a anketa, která se týká aktuálních témat.

4.1.2. Blesk www.blesk.cz

Obsahuje aktuální zprávy, titulní list aktuálního vydání deníku i časopisů Blesk (Blesk pro ženy, Blesk hobby, Blesk magazín, ...). Aktuální články jsou rozděleny do rubrik, které jsou stejné jako v tištěném vydání. Volně přístupné jsou i články z archivu, který sahá k dubnu 2001. Navíc jsou zde umístěna videa, k zajímavým článkům a k některým článkům je připojena diskuze, do které se může kdokoli zapojit.

4.1.3. Haló noviny www.halonoviny.cz

Obsahuje aktuální zprávy, titulní stránku posledního tištěného vydání a články, které jsou z aktuálního tištěného deníku a přílohy. Archiv je přístupný pro všechny a sahá do května 2000. Články neobsahují žádné obrázky ani fotografie.

4.1.4. Hospodářské noviny www.hn.ihned.cz

Jako předešlé elektronické verze deníků i HN obsahují náhled na titulní stránku aktuálního vydání. Články, které jsou přístupné, jsou z tištěných verzí za poslední týden. Na jednotlivé články mohou čtenáři reagovat v diskusi. Jsou zde také vybrané články v anglickém jazyce a vybrané články z příloh Digital a Příloha IN. Archiv starších článků, který je v provozu od roku 1995, je přístupný pro registrované uživatele a pro předplatitele tištěného titulu. Jsou zde uvedeny ročenky Hospodářských novin, které si uživatelé mohou stáhnout k sobě do počítače.

4.1.5. Lidové noviny http://lidovky.zpravy.cz/ln_noviny.asp

Obsahuje titulní stránku tištěného vydání deníku i pravidelných příloh. Obsahuje totožné články a navíc anketu, online rozhovory a diskuze na aktuální témata. V archivu jsou uloženy titulní stránky starších vydání a jsou přístupné pouze články z této stránky.

4.1.6. Mladá fronta Dnes www.zpravy.idnes.cz/mfdnes.asp

Obsahuje titulní list posledního a předchozího vydání. Aktuální vydání je zveřejňováno vždy od 12 hodin téhož dne. Obsahuje články ze všech rubrik a regionů a z aktuálního čísla pravidelných příloh Ona Dnes a Magazín Dnes. Archiv MF DNES je přístupný pro registrované uživatele zdarma. Obsahuje plné texty článků otištěných v deníku MF DNES od 1. 1. 1996 a články z regionálních příloh jsou v archivu od 1. 4. 1998.

4.1.7. Právo pravo.novinky.cz

Titulní stránka a články z aktuálního vydání jsou na stránkách vystaveny od 7 hodin ráno. Jsou zde zveřejněny články ze všech regionálních mutací. Archiv starších vydání je přístupný pro zaregistrované uživatele. V neděli, kdy deník nevychází, je zveřejněn pouze výběr článků, které jsou shrnuty do pár řádků. Odkazy už nejsou aktivní.

4.1.8. Sport www.deniksport.cz

Je umístěn na zpravodajském serveru deníku Sport. Obsahuje náhled na titulní list deníku i přílohy. Úplný obsah aktuálního tištěného vydání je k dispozici týž den od 19 hodin. Celý obsah archivu je přístupný zdarma. Zahrnuje všechny články, které vyšly od roku 1999. V současnosti obsahuje archiv Sportu více než 125.000 článků.

4.1.9. Šíp www.deniksip.cz

Jako jediná elektronická verze celostátního deníku nezveřejňuje náhled na titulní list. Obsahuje články z aktuálního a předchozích vydání, anketu na současná témata, soutěž

a průběžné zpravodajství. Nemá rubriku Archiv, starší články se dají vyhledat pouze zadáním hledaného výrazu do kolonky Vyhledávat.

Společná charakteristika

Náhled na titulní list tištěné verze je na úvodní stránce, výjimku tvoří deník Šíp, která jej vůbec nezobrazuje. Rubriky jsou stejné jako v papírovém vydání. Články jsou doplněny fotografiemi, které se v tištěné verzi neobjevily. Obsahují archiv starších článků, odkaz na předplatné a inzerci. Vyhledává se podle data vydání, autora, tématu nebo slova, které je obsaženo v textu. Na stránkách jsou četné reklamy, díky kterým jsou tyto noviny zdarma.

4.2. Přehled zpravodajských serverů

4.2.1. Hospodářské noviny www.ihned.cz

Zpravodajský server Hospodářských novin po 24 hodin denně přináší nezávislé a objektivní zprávy z domova i ze světa s důrazem na ekonomiku. Zpravodajství je doplněno anketami, diskusními fóry, živými online reportážemi či čtenáři oblíbenými online rozhovory s odborníky na aktuální témata. [Economia.cz]

Obsahuje online zpravodajství z ekonomiky, sportu, kultury, cestování, Evropské unie a z dalších oblastí. Dále odkazy na další servery jako je DigiWeb.cz, který se zabývá informačními technologiemi a komunikací, nebo MaM zabývající se marketingem, médií a reklamou.

4.2.2. Lidové noviny www.lidovky.cz

Lidovky.cz vznikly jako zpravodajský server LIDOVÝCH NOVIN 5. června 2000, a od té doby přinášejí nepřetržitě aktualizované zprávy všem, kdo upřednostňují přehlednost a snadnou orientaci. Po relaunchi na podzim roku 2005 se v nich objevuje více vědy, kultury, názorů a diskusí; dále také exkluzivní obsah nezveřejněný v Lidových novinách, jako např. úplná znění rozhovorů, audio- a videonahrávky či databáze. K mimořádným politickým kauzám či sportovním událostem najdou čtenáři na serveru speciální přílohy. [Mafra a.s.]

Lidovky.cz vznikají ve spolupráci s Neviditelným psem. Nabízejí také online rozhovory a diskuze, odkazy na další servery a reklamní odkazy.

4.2.3. Mladá fronta Dnes www.idnes.cz

iDNES.cz, nejdůvěryhodnější zpravodajský portál českého internetu, je součástí vydavatelství MAFRA, a.s., vydavatele deníku MF DNES. První zpravodajství přinesl uživatelům internetu 12. ledna 1998. Kromě zpravodajství ze všech oblastí lidského zájmu nabízíme čtenářům řadu doprovodných služeb: on-line mapy, předpověď počasí, dopravní zpravodajství a mnoho dalších. [Mafra a.s.]

Přináší aktuální zpravodajství po celý den z celého světa, sportu, kultury a dalších, které je průběžně aktualizováno. Mimo jiné obsahuje nezkrácené verze rozhovorů, videa, ankety a odkazy na příbuzné články.

4.2.4. Právo www.novinky.cz

Tento zpravodajský server je online magazínem deníku Právo a portálu Seznam.cz. Přináší aktuální informace z domova i ze světa, z oblasti kriminality, ekonomiky, kultury, sportu a dalších. Obsahuje video reportáže, ankety a diskuze k článkům.

4.2.5. Sport www.deniksport.cz

Obsahuje přehledné sportovní rubriky a aktuální informace ze světa sportu. Navíc je na stránkách anketa, soutěž a rubrika Statistiky... a 3D animace. Statistiky... zahrnuje veškeré výsledky, informace o klubech a jejich hráčích a postavení na hřišti. Druhá rubrika zobrazuje pomocí 3D techniky rozhodující situace v zápase. Jsou zde zveřejněny také aktuálními příspěvky Sport Online, které jsou doplňovány v průběhu celého dne.

Společná charakteristika

Zpravodajské servery přinášejí informace kdykoliv a kdekoliv, 24 hodin denně, 7 dnů v týdnu, a 365 dní v roce. [Drabenstott, 2000] Jinými slovy publikují online, což znamená, že přinášejí informace v reálném čase. [Čermák, 2004] Zveřejněné zprávy, které informují o probíhajících událostech, jsou pravidelně aktualizovány. K jednotlivým článkům se může kdokoli vyjádřit prostřednictvím diskuse. Přinášejí více fotografií a některé i videonahrávky.

Návštěvnost

Nejrozsáhlejší výzkum internetu v České republice je projekt NetMonitor, který realizuje společnost Mediaresearch, a.s. ve spolupráci se společností Gemius S.A.

Výzkum je prováděn od února 2005. Základní online data přístupná v rozhraní online aplikace NetMonitoru jsou veřejná.

Návštěvnost stránek se uvádí pouze u těch serverů, kteří se aktivně účastní výzkumu. Pod pojmem „Návštěva“ se rozumí sled zobrazení na daném webovém serveru, nepřerušovaný časovým úsekem delším než 30 minut. [NetMoniteor]

V tabulce je uvedena návštěvnost elektronických verzí celostátních deníků a jejich zpravodajských serverů. Data jsou převzatá z projektu NetMonitor. Uvedené údaje jsou z období leden 2007 až duben 2007. U elektronických verzí deníků a zpravodajských serverů, které se neúčastní výzkumu, není počet návštěv uveden.

Mezi nejnavštěvovanější elektronickou verzí novin patří, stejně jako v tištěné verzi, bulvární deník Blesk. Verze seriózních deníků mají návštěvnost mnohem menší. Ze zpravodajských serverů je nejnavštěvovanější novinky.cz. Jedním z důvodů, proč tomu tak je, může být fakt, že na tento server vede odkaz z jedné z nejnavštěvovanějších webových stránek Seznam.cz.

Tabulka návštěvnosti jednotlivých internetových stránek

	Leden	Únor	Březen	Duben
elektronická verze				
ahaonline.cz	559 999	798 877	867 516	868 045
blesk.cz	5 910 635	6 619 564	6 416 311	5 271 806
halonoviny.cz	neuveдено	neuveдено	neuveдено	neuveдено
hn.ihned.cz	266 840	268 260	255 346	227 111
lidovky.zpravy.cz	neuveдено	neuveдено	neuveдено	neuveдено
zpravy.idnes.cz	neuveдено	neuveдено	neuveдено	neuveдено
pravo.novinky.cz	neuveдено	neuveдено	neuveдено	neuveдено
deniksport.cz	177 167	165 146	179 296	134 770
deniksip.cz	nezveřejněno	nezveřejněno	95 585	719 876
zpravodajský server				
ihned.cz	1 768 297	1 612 407	1 724 477	1 603 450
idnes.cz	22 908 854	21 873 776	23 008 721	21 072 070
lidovky.cz	neuveдено	neuveдено	neuveдено	neuveдено
novinky.cz	49 767 442	40 578 204	41 052 511	40 025 070
deniksport.cz	253 334	232 479	252 657	204 440

4.3. Porovnání s tištěnými deníky

Tištěné noviny mají s elektronickou verzí a zpravodajským serverem společné i rozdílné rysy. Zde je uvedeno pár příkladů.

Papírové noviny jsou svým způsobem přežitkem devatenáctého století. Když se ráno dostanou čtenářům do ruky, jsou v nich i ty nejnovější zprávy minimálně pět hodin staré. [Čermák, 2004] Elektronické verze tištěného vydání je na stránkách vystaveno v různou dobu, některé ráno (Právo), jiné kolem poledne (MF Dnes) a další večer (Sport). Elektronické verze tedy také nepřináší nejaktuálnější zprávy, nýbrž zprávy z předchozího dne. Pouze zpravodajské servery, neboli elektronické noviny, přináší zprávy z aktuálního dne, tedy poskytují nejrychlejší a nejaktuálnější zpravodajství. Na internetu najdeme v kteroukoli denní či noční dobu nejaktuálnější zpravodajství,

v novinách můžeme s určitým odstupem hledat jeho analyzovanou a komentovanou verzi. [Stejskalová, 2006, s.17]

Elektronické noviny jsou poskytovány zdarma, pouze archiv starších čísel je přístupen pro předplatitele nebo pro registrované. Tištěné vydání se musí koupit. S tím je spojen i náklad prodaného tisku a návštěvnost internetových stránek. Návštěvnost stránek několikanásobně převyšuje počet prodaných výtisků. Počet prodaných výtisků ale není shodný s počtem čtenářů. V knihovně si jeden výtisk přečte několik čtenářů, stejně tomu je v rodině, kde si jedny noviny můžou přečíst prarodiče i rodiče. V případě zpravodajského serveru a jeho návštěvnosti si jeden uživatel může prohlížet danou stránku několikrát za den.

Vydávání a distribuce novin v elektronické podobě jsou zdánlivě levnější. [Khudhur, 2006a] Nemusí se investovat do pronájmu budovy, tiskařských strojů, novinového papíru a podobných věcí, které jsou potřebné pro vznik tištěných novin. Nezbytné vybavení, které se musí koupit, zaměstnanci, kteří dostávají pravidelnou mzdu, a vydavatelství, které usiluje o zisk, tyto faktory stojí za určením ceny tištěných novin.

Elektronické verze novin a zpravodajské servery mohou být nabízeny zdarma díky reklamě, která je na jejich stránkách vystavena. Reklama slouží k upoutání pozornosti potenciálního zákazníka. Stačí kliknout na reklamní odkaz a uživatele může zaujmout druh nabízeného zboží nebo speciální akce a slevy.

Tištěné noviny jsou dostupné pro všechny čtenáře, kteří chtějí noviny číst a jsou ochotni si je koupit. Elektronické noviny jsou přístupné všem, kteří mají přístup na internet. Struktura novin je stejná v obou verzích. Názvy rubrik vystihují, jaké články na stránkách můžeme najít. Přehlednost těchto rubrik umožňuje zaměřit se pouze na oblast, která je pro daného uživatele nejzajímavější.

Historie tištěných novin je dlouhá. Začátky novinářství spadají do 16.století. Většina současných deníků má za sebou mnohaletý vývoj. Elektronické verze novin jsou mnohem mladší. První pokusy v České republice spadají do roku 1995. Zpravodajské servery deníků se začaly objevovat na přelomu našeho tisíciletí, mají tedy velmi krátkou historii. Důkazem, že technologie se rychle vyvíjí, je elektronický papír, který už byl testován v několika státech. E-papír je tenčí, lehčí, ohebný, přenosný a nepotřebuje tolik

energie oproti klasickým obrazovkám. Většina dnešních čtenářů však stále dává přednost papírové podobě, která je pro ně levná, přenosná, ohebná a nepotřebuje baterii. [Khudhur, 2006b]

5. Závěr

Tato bakalářská práce přinesla přehled současných celostátně vydávaných deníků na území České republiky.

V první kapitole definovala termín seriál a rozdělila jej podle periodicity, protože tato typologie byla pro předloženou bakalářskou práci nejvhodnější. K jednotlivým termínům byly uvedeny definice tak, jak se vyvíjely, a byly vyzdviženy nejdůležitější rysy.

V druhé kapitole práce shrnula dlouhou historii českého novinářství, která se v českých zemích začala vyvíjet v 18. století. Uvedla její rozvoj a útlum v období revolucí a válek a představila vznik, vývoj a někdy i zánik deníků.

Ve třetí kapitole charakterizovala jednotlivé tištěné tituly, které aktuálně vycházejí. Uvedla jejich historii, strukturu a současnou podobu, porovnála je a shrnula společné i rozdílné znaky. Předložila přehlednou tabulku prodaných nákladů, ze které se dá vyčíst mnoho informací.

V poslední kapitole poskytla přehled elektronických verzí denních novin a jejich zpravodajských serverů. Opět popsala hlavní rysy a porovnála je mezi sebou. Ve čtvrté kapitole se také objevilo srovnání tištěné a elektronické verze. Byl zde naznačen i další vývoj – elektronický papír – rozvedení tohoto tématu by však přesáhlo rámec práce.

Uvedený přehled je platný v roce 2007. Již výše bylo uvedeno, že počet deníků je nestálý a vývoj v oblasti médií rychlý. Proto příští rok může být všechno jinak.

Seznam použité literatury

1. BRATKOVÁ, E. *Registrační a lokalizační informační systémy pro seriály a pokračující zdroje : studijní materiál pro potřeby výuky ÚISK*. Verze 6.0. Praha, duben 2005. 28 s. ÚISK FF UK. Rukopis.
2. *Česká národní bibliografie* [online]. Beroun : AIP Beroun s. r. o., 2001- [cit. 2007-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://database.aipberoun.cz/nkp/tornado/webtor.cgi>>.
3. Čermák. *Nová media* [online]. 2004 [cit. 2007-05-07]. Dostupný z WWW: <<http://extra.cz/online01.htm>>.
4. ČSN ISO 5127 (01 0162) *Informace a dokumentace – slovník*. Praha : Český normalizační institut, 2003. 159 s.
5. *Dějiny českého novinářství a českých novinářských spolků : výstava k dějinám českého tisku na území České republiky : Státní ústřední archiv v Praze - Archivní areál Chodovec, 12. listopad - 15. prosinec 2002*. [Praha : Státní ústřední archiv], 2002. 99 s.
6. DRABENSTOTT, Karen M. Současné trendy vzdělávání v kurikulu knihovnictví a informační vědy. In *Caslin 2000* [online]. c2000 [cit. 2007-05-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.ics.muni.cz/toCP1250.eng/caslin2000/drabenstott.html>>.
7. *Economia.cz* [online]. Praha : ECONOMIA a. s, c1996-2006 [cit. 2007-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.economia.cz/>>.
8. HLAVATÁ, Eva. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. 2003- [cit. 2007-03-13]. Systém. č.: 000000872. Dostupná z World Wide Web: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktd>>.
9. *Haló noviny* [online]. Praha : Futura a.s, c2007 [cit. 2007-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.halonoviny.cz/index.php>>.
10. ISSN International Centre. *ISSN Manual. Cataloguing Part* [online]. [S.l.] : ISSN International Centre, 2006 [cit. 2006-10-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.issn.org/files/active/0/manual.pdf>> .
11. KATUŠČÁK, Dušan; MATTHAEIDESOVÁ, Marta; NOVÁKOVÁ, Marta. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. 2003- [cit. 2007-03-13]. Systém. č.: 000000872. Dostupná z World Wide Web: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktd>>.
12. KHUDHUR, Patrik. *Současnost a budoucnost periodik* [online]. 2006a [cit. 2007-05-07]. Dostupný z WWW:< <http://www.computerworld.cz/> >.

13. KHUDHUR, Patrik. *Noviny konečně na elektronickém papíře* [online]. 2006b [cit. 2007-05-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.computerworld.cz/>>.
14. KTD : *Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha : Národní knihovna České republiky, 2003- [cit. 2007-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktid>>.
15. MALEC, Karel. *Soupis bibliografií novin a časopisů vydávaných na území Československé republiky*. 1. vyd.. Praha : Orbis, 1959. 216 s.
16. *Mediální skupina Mafra* [online]. Praha : Mafra, c2007 [cit. 2007-04-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mafra.cz/mafra.html>>.
17. NOVÁKOVÁ, Marta. *Informačné pramene*. 3. prepr. a dopl. vyd. [Bratislava] : Slovenská technická knižnica, 1988. 107 s.
18. *NetMonitor* [online]. [Praha] : Mediaresearch, a.s., 2005- [cit. 2007-05-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.netmonitor.cz/>>.
19. *Online aplikace NetMonitoru* [online]. [Praha] : Mediaresearch, a.s., 2005- [cit. 2007-05-07]. Dostupný z WWW: <<http://online.netmonitor.cz/ola2.php>>.
20. *Ověřování nákladu tisku - ABC ČR* [online]. Praha : ABC ČR, c2006 [cit. 2007-04-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.abccr.cz/>>.
21. PUMPRLA, Václav. Počátky novin v českých zemích. In *Čtenář*. 1996. Roč. 48, č. 7/8, s.304.
22. REITZ, Joan M. *ODLIS : Online Dictionary for Library and Information Science* [online]. [Westport] : Libraries Unlimited, 2004- [cit. 2007-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://lu.com/odlis/>>.
23. *Ringier* [online]. Praha : Ringier ČR a. s., c2001–2006 [cit. 2007-03-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.ringier.cz/>>.
24. SEDLÁČKOVÁ, B. *Dokumentografie. Část 1, Typologie dokumentů*. Opava : Filozoficko-Přírodovědecká fakulta Slezské Univerzity v Opavě, 1993. 84 s. Skriptum. ISBN 80-901581-2-9.
25. SEDLÁČKOVÁ, Lýdia. Souborný katalog periodik Slovenské republiky. In *Sdružení knihoven České republiky*. Brno : Sdružení knihoven ČR, 2001. ISBN 80-86249-12-3. s. 11-18
26. STEJSKALOVÁ, Helena. Budoucnost novin za 5-10 let. In *Krok*. 2006. Roč.1, č. 1, s. 15-18. ISSN 1214-6420. Dostupný také z WWW: <www.vkol.cz/KROK>.
27. VÍTKOVÁ, Hana. *Informační prameny : jejich druhy a charakteristika*. 1. vyd. Praha : STK, 1973. 67 s. Učební texty.

28. *Vltava-Labe-Press, a.s* [online]. Praha : VLTAVA-LABE-PRESS, a. s, c2000-2007 [cit. 2007-03-17]. Dostupný z WWW: < <http://www.vlp.cz/>>.
29. VODIČKOVÁ, Hana; CEJPEK, Jiří. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. 2003- [cit. 2007-03-13]. Systém. č.: 000000872. Dostupná z World Wide Web: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktd>>.
30. Whatis?com : Part of the TechTarget Network of Enterprise IT Web Sites [online]. In *KTD : Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. 2003- [cit. 2007-05-02]. Systém. č.: 000000872. Dostupná z WWW: <<http://sigma.nkp.cz/cze/ktd>>.
31. ŽANTOVSKÝ, Petr. *Bulvarizace denního tisku*. Praha, 2005- [cit. 2007-04-29]. Dostupný z WWW: < <http://jan-amos.cz/amos/index.php>>.